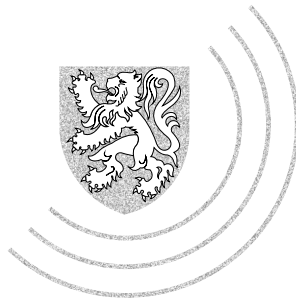

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **12** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 19 maart 2010 (2009-2010)

Evaluatie

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

over het begrotingsbeleid 2010
van de Vlaamse Gemeenschap

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Ward Kennes

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Sven Gatz, Dirk Van Mechelen;
de heren John Crombez, Peter Vanvelthoven;
de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
de heren Bart Martens, Bart Van Malderen;
de heren Marc Hendrickx, Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

12 (2009-2010) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

INHOUD

I.	Toelichting door de heer Axel Mathot, SERV	4
1.	Uitdagingen bij het begin van de legislatuur	4
2.	Wat onderzoekt de SERV?	4
3.	Opeenvolging van ontvangstenramingen	4
4.	Middelenbegroting 2009	4
5.	Overzicht uitgavenbegroting 2009	5
6.	Meevallers in de uitgavenbegroting 2009	5
7.	Besparingen in de uitgavenbegroting 2009	5
8.	Extra impulsen in de uitgavenbegroting 2009	5
9.	Onderbenutting begroting 2009	5
10.	Conclusies 2009	6
11.	Doelstelling begroting 2010	6
12.	Middelenbegroting 2010	6
13.	Uitgavenbegroting 2010 – Ingrepen	6
14.	Efficiëntiemaatregelen – Apparaatkredieten	6
15.	Onderbenutting begroting 2010	7
16.	Conclusies begroting 2010	7
17.	Aanbevelingen voor begrotingscontrole 2010	7
18.	Uitdagingen 2011	8
19.	HRF en stabiliteitspact	8
20.	Voorstellen voor een grotere transparantie	8
21.	Eindconclusies	9
II.	Slotwoord door de heer Peter Leyman	9
III.	Vragen van de leden – Bespreking	9
1.	Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen	9
2.	Tussenkoms van de heer Lode Vereeck	10
3.	Tussenkoms van de heer Dirk de Kort	11
4.	Tussenkoms van de heer Jan Peumans	11
5.	Tussenkoms van de heer John Crombez	11
6.	Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel	12
7.	Tweede tussenkomst van de heer Dirk Van Mechelen	13
IV.	Antwoorden van de SERV	13
V.	Replik door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport	16
VI.	Replieken van de commissieleden	17
VII.	Slotwoord	17
	Gebruikte afkortingen	18
	Bijlage: Powerpointpresentatie SERV	19

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting had op dinsdag 2 maart 2010 een gedachtewisseling met een afvaardiging van de SERV over de Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het begrotingsbeleid 2010 van de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-2010, nr. 12/1).

Namens de SERV namen deel aan de gedachtewisseling:

- de heer Peter Leyman, voorzitter van de SERV;
- de heer Axel Mathot, studiedienst SERV;
- de heer Etienne Poelvoorde, studiedienst SERV.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER AXEL MATHOT, SERV

1. Uitdagingen bij het begin van de legislatuur

De heer *Axel Mathot* stelt dat de (derde) begrotingscontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010 niet enkel bemoeilijkt werden door de financieel-economische crisis, maar ook door het expansieve begrotingsbeleid van de voorgaande jaren. Het Vlaams regeerakkoord streeft een financieel gezond Vlaanderen na door financiële tekorten stelselmatig af te bouwen met een begrotingsevenwicht in 2011 als doel.

2. Wat onderzoekt de SERV?

Bij zijn onderzoek hanteert de SERV een omvattende en geen microbenadering. Hij beoordeelt het meso- en macroniveau. Het referentiepunt is de meerjarenbegroting. De SERV vergelijkt met de meerjarenraming die de Vlaamse administratie in juni maakte. Dat biedt een beter zicht op het begrotingsbeleid, op mee- en tegenvallers, op besparingen of nieuw beleid. De parameters van de meerjarenraming staan immers dichter bij de parameters die de Vlaamse Regering heeft gebruikt bij de begrotingsopmaak. Het SERV-rapport is indicatief. De raad had onvoldoende informatie, dus moesten bepaalde aspecten geïnterpreteerd worden.

3. Opeenvolging van ontvangstenramingen

2009 was een zeer onzeker jaar, hetgeen blijkt uit de ontvangstenramingen. De initiële begroting 2009 ging uit van ontvangsten van (ongeveer) 25 miljard euro. Al in januari 2009 liet de SERV weten dat die raming allicht te optimistisch zou zijn en dat 23,9 miljard euro realistischer zou zijn. In de eerste en de tweede begrotingscontrole zijn de ontvangsten niet aangepast, in de derde controle zijn de ontvangstenramingen aanzienlijk gedaald. Dat was aangekondigd: zowel het SERV-advies van juli 2009 als de meerjarenraming van de administratie in juni 2009 gaven aan dat de ontvangsten eerder in de grootteorde van 22,6 miljard euro zouden liggen.

(zie grafiek op slide 7)

Zoals gezegd zal de SERV de meerjarenraming vergelijken met de begroting: 22,6 miljard euro (meerjarenraming) met 23,2 miljard euro (zoals in begroting ingeschreven door de Vlaamse Regering).

4. Middelenbegroting 2009

Het verschil heeft ook te maken met de federale transfers en in het bijzonder de verrekeningen. De meerjarenbegroting ging ervan uit dat er nieuwe parameters zouden worden gebruikt ten aanzien van het begrotingsjaar 2009. De Financieringswet hanteerde op dat moment een economische daling van 1,7 percent, de meerjarenbegroting ging uit van 3,8 percent. Ook de SERV ging ervan uit dat de federale overheid haar parameters zou aanpassen en dat onmiddellijk zou verrekenen in 2009. In realiteit zal de verrekening pas gebeuren in 2010. Dat betekent 500 miljoen euro extra ontvangsten in 2009 in vergelijking

met de meerjarenbegroting, maar daar tegenover zullen in 2010 de ontvangsten lager liggen. De extra ontvangsten in vergelijking met de meerjarenbegroting zijn in 2009 gereserveerd om de verrekening in 2010 te kunnen opvangen via het Egalisatiefonds.

5. Overzicht uitgavenbegroting 2009

(zie tabel op slide 9)

In de meerjarenbegroting zijn de uitgaven voor 2009 op 24,4 miljard euro begroot, de Vlaamse Regering schreef 24,6 miljard euro in de begroting. Dat heeft deels te maken met mee- en tegenvallers, deels met ingrepen.

6. Meevallers in de uitgavenbegroting 2009

De meevallers bedragen 230 miljoen euro. Dat zijn niet de buffers van de tweede begrotingscontrole, die waren immers al uit de meerjarenbegroting gehaald. Het grootste verschil heeft te maken met het feit dat de Vlaamse Regering besloten heeft om ‘met de fijne kam’ door de uitgaven te gaan. De regering heeft alle kredieten in de maanden september en oktober laten evalueren. Als ze overschat waren, zijn ze verminderd om ze beter te laten overeenstemmen met de realiteit. De regering heeft zo 325 miljoen euro vrijgemaakt. Dat heeft natuurlijk een impact op de onderbenutting, maar ook op de begroting 2010. Een aantal uitgaven, geschrapt in 2009, zal toch nodig blijken in 2010.

7. Besparingen in de uitgavenbegroting 2009

De analyse van de SERV geeft aan dat de regering voor 261 miljoen euro besparingsmaatregelen heeft doorgevoerd. Het belangrijkste element daarvan was de loonprovisie, daardoor werd er 100 miljoen euro bespaard. Het is geen buffer, want voor de verhoging van de ambtenarenlonen was 213 miljoen euro extra nodig. De regering heeft beslist slechts 113 miljoen euro toe te kennen. De besparing is echter niet enkel gebeurd op de lonen. Het was een verdelingsmechanisme waarbij elk beleidsdomein verantwoordelijk gesteld werd voor een deel van de 100 miljoen euro besparing, in verhouding tot de lonen die het uitbetaalde.

Daarenboven gaat het deels om een papieren besparing. Het vrije gesubsidieerde onderwijs bespaarde zogenaamd 41 miljoen euro, maar die middelen werden wel uitbetaald, via het middelenfonds en via andere technieken werden de middelen bijgepast.

Een tweede besparingselement was de desindexatie. Als de index lager is, zoals het geval was in 2009, zijn de uitgaven ook lager en kunnen die verminderen. Op het einde van het (vorige) jaar was dat niet meer voor elke uitgave mogelijk. Een aantal uitgaven was immers al volledig aangewend en lag dus hoger dan volgens de eigenlijke indexatie gerechtvaardigd was. De uitgaven konden echter niet meer ongedaan worden gemaakt, dus zijn er op andere uitgaven compenserende besparingen gebeurd.

8. Extra impulsen in de uitgavenbegroting 2009

Een derde aandachtspunt voor de besparingen 2009 was dat ze meer bedroegen dan verwacht. Dat heeft deels te maken met nieuw beleid. De nieuwe impulsen vroegen ongeveer 200 miljoen euro meer dan verwacht. Nieuwe impulsen is alles wat bovenop ongewijzigd beleid komt. Een aantal meevallers aan de uitgavenzijde konden gebruikt worden voor nieuw beleid. Daarenboven waren de besparingen groter dan nodig voor de norm. Die middelen konden worden geheroriënteerd naar nieuwe uitgaven.

9. Onderbenutting begroting 2009

De onderbenutting was in 2009 minder groot dan gedacht. Voor de onderbenutting van 750 miljoen euro is de regering vertrokken van de SERV-raming van juni. Die begrootte een onderbenutting van 719 miljoen euro, maar was berekend op de initiële begroting

2009. Die begroting is echter grondig gewijzigd en de regering heeft de uitgaven ‘met de fijne kam’ gecontroleerd. Dat heeft onmiddellijke consequenties op de onderbenuttingsgraad. Begin december zou de SERV de onderbenutting lager geschat hebben, de regering deed dat echter niet. De onderbenutting van 471 miljoen euro die de regering schat voor 2010, is mogelijk maar niet evident. Dat moet nauwlettend gevolgd worden.

10. Conclusies 2009

Kortom, voor 2009 zijn er een aantal conclusies te trekken. Een aantal meevallers heeft de oefening vereenvoudigd. De meevallers zijn grotendeels gereserveerd in het Egalisatiefonds. Het effect van ingrepen was beperkt, zonder de reservatie is er een netto-ingreep van - 66 miljoen euro. Nieuw beleid en besparingen samen geven een daling van de uitgaven van 66 miljoen euro. De onderbenutting was kleiner dan begroot. De schuldevolutie was groter dan het tekort, want los van het vorderingensaldo zijn er ook operaties buiten de begroting gebeurd, waardoor de schuld in Vlaanderen in 2009 veel meer is toegenomen dan het vorderingensaldo. Dat heeft te maken met de bankencrisis en de reddingsoperatie.

11. Doelstelling begroting 2010

De doelstelling van de begroting 2010 is het tekort te beperken tot 500 miljoen euro. Dat is een goede zaak, het is 2 miljard euro beter dan de meerjarenraming van de administratie. Het verschil met de begroting 2009 bedraagt slechts 260 miljoen euro, maar het verschil met de meerjarenbegroting maakt duidelijk dat de regering zware inspanningen doet om de begroting terug op de sporen te krijgen.

12. Middelenbegroting 2010

Wat de ontvangstenbegroting betreft, zijn de parameters sinds juni 2009, dus na de opmaak van de meerjarenbegroting, positief geëvolueerd. Daarnaast zijn er een aantal eenmalige opbrengsten onder meer uit de verkoop van gronden aan VMM ter waarde van 125 miljoen euro. Dat maakt dat de beleidsruimte in 2010 toeneemt. De reservering van 2009 in het Egalisatiefonds zorgt er ook voor dat de beleidsruimte in 2010 met 500 miljoen euro toeneemt. De reservering is een technische operatie om ‘stop and go’-beleid te vermijden. De ingewikkelde operatie is bedoeld om het structureel groeipad min of meer te volgen.

13. Uitgavenbegroting 2010 – Ingrepen

Bij de uitgavenbegroting bestaat de opvallendste verandering van 2010 uit ingrepen, veelal besparingen. De meevallers zijn beperkt, ook de doorwerking van 2009 is relatief beperkt. De ingrepen bestaan uit nieuw beleid ter waarde van 264 miljoen euro. Dat is minder dan vastgelegd in de meerjarenbegroting. De vorige regering had 346 miljoen euro vastgelegd. Ook hier is er een besparing van 80 miljoen euro in vergelijking met wat de vorige regering bepaald had. De extra beleidsimpulsen lagen deels vast in de meerjarenbegroting, deels zijn het nieuwe initiatieven.

Het feit dat de ordonnanceringskredieten minder snel evolueren dan de vastleggingskredieten is niet abnormaal, maar toch iets om in de gaten te houden. Ook in 2011 zal dat een zekere impact hebben. De besparingsmaatregelen bestaan voornamelijk uit het selectiever maken van de jobkorting. Dat resulteert in een besparing van 635 miljoen euro, meer dan 60 percent van de totale besparingen. Daarnaast heeft de regering een aantal eenmalige besparingsmaatregelen doorgevoerd. Dan gaat het om het aanspreken van de reserves van een aantal instellingen.

14. Efficiëntiemaatregelen – Apparaatkredieten

De overige maatregelen zijn de veelbesproken efficiëntiemaatregelen, in eerste instantie de besparing op de apparaatkredieten. Daarvoor zijn er al vier verschillende berekeningen

gebeurd. Het CAG heeft in juni bij de voorbereiding van het regeerakkoord becijferd dat het zou neerkomen op 2,5 miljard euro. De Vlaamse Regering heeft er geen bedrag op geplakt, maar percentages van 2,5 en 5 percent. De SERV heeft op basis daarvan berekend dat het gaat om 3,7 miljard euro. De berekening volgens de eigen SERV-methode levert een bedrag op van 1,6 miljard euro. Het Naams onderzoeksinstituut CERPE zei dat Vlaanderen hogere administratiekosten heeft dan Wallonië en berekent de apparaatkredieten op 2,4 miljard euro. De verschillende bedragen zijn te wijten aan het feit of er al dan niet geconsolideerd wordt. De berekeningen van het CAG waren niet geconsolideerd en bevatten een aantal uitgaven van financiën en begroting, zoals vreemd genoeg de jobkorting. Ook het Naamse onderzoeksinstituut hanteerde die benadering. Als de jobkorting en de conjunctuurprovisie in rekening gebracht worden, ligt de conclusie dat de Vlaamse ambtenaren meer kosten dan de Waalse voor de hand.

De berekening van de Vlaamse Regering levert een hoog bedrag op. Dat komt omdat de instellingen een ruime definitie van beleidskredieten hanteren. Zo zitten daar alle lonen en werkingsmiddelen van De Lijn en van de VDAB in. De definitie van apparaatkredieten moet dus duidelijk verfijnd worden.

De Vlaamse Regering wil 133 miljoen euro op de apparaatkredieten besparen door een responsabilisering van de beleidsdomeinen. Zij moeten een besparing realiseren ter waarde van 2,5 percent op de lonen en 5 percent op de werkingsmiddelen. Omdat de beleidsdomeinen vrij waren in de besparingswijze is er gedeeltelijk bespaard op de apparaatkredieten maar ook op andere kredieten. Dat verklaart waarom er ook op investeringen bezuinigingen gebeurd zijn, terwijl dat niet de bedoeling van de regering was.

De effecten van de efficiëntiemaatregel zijn niet altijd duidelijk. Zo is het niet duidelijk waarop elk beleidsdomein bespaard heeft als het niet op loon of werkingsmiddelen was. Evenmin is duidelijk hoe de besparingen op loon of werkingsmiddelen precies gerealiseerd zijn. Kortom, begrotingstechnisch is er een besparing gebeurd, de precieze manier waarop is niet klaar.

15. Onderbenutting begroting 2010

De onderbenutting in 2010 wordt geraamd op 471 miljoen euro. Dat is aannemelijk maar er zijn toch nog een paar onzekere factoren. De verdieping van de Westerschelde is gepland voor 2010 en daarvoor is 100 miljoen euro te weinig ingeschreven. Die middelen zijn wel beschikbaar want worden overgedragen van vorige jaren. Dat zal de onderbenutting aanzienlijk beïnvloeden. Ook de onderaanzieniging van de jobkorting valt weg. In 2009 was er een aanzienlijke onderbenutting op de jobkorting. Die zal er in 2010 niet meer zijn. Kortom, de onderbenutting moet in het oog worden gehouden en eventueel bijgestuurd op basis van nieuwe analyses.

16. Conclusies begroting 2010

Kortom, in de begroting 2010 is het tekort bij constant beleid in vergelijking met de meerjarenbegroting aanzienlijk verminderd. Dat heeft deels te maken met de overdracht van reserves via het Egalisatiefonds, deels met economische parameters die positiever uitvallen dan verwacht, maar voornamelijk door besparingen aan de uitgavenzijde. In beperkte mate hebben ook de structurele maatregelen van 2009 een invloed. In vergelijking met de meerjarenbegroting vermindert het tekort in 2010 met 2 miljard euro. Dat heeft voor 66 percent te maken met ingrepen, dus veel minder met meevallers zoals in 2009.

17. Aanbevelingen voor begrotingscontrole 2010

De SERV heeft een aantal aanbevelingen voor 2010. De huidige prognoses wijzen op extra inkomsten, in januari geraamd op 158 miljoen euro. Die raming moet waarschijnlijk een beetje naar boven bijgesteld worden. De SERV stelt voor die middelen prioritair aan te

wenden voor het WIP. Die investering moet dan wel eenmalig zijn, dus het saldo van 2010 beïnvloeden, maar niet het saldo van 2011. De vervroegde terugbetaling door KBC zal niet noodzakelijk deel uitmaken van de aanpassing van de begroting 2010 maar in elk geval wel van de meerjarenbegroting. De 50 percent extra van de terugbetaling door KBC, bovenop de terugbetaling van de schuld, gaat volgens de SERV best naar schuldbeheer: om de schuld af te bouwen of om een lening voor de geplande participaties in het WIP te vermijden. De onderbenutting moet zoals gezegd nauwgezet gevolgd worden.

(zie tabel op slide 23)

18. Uitdagingen 2011

De uitdagingen van 2011 worden slechts langzaam duidelijk, maar gemakkelijk zal het niet worden. Het regeerakkoord stelt een begroting in evenwicht voorop. 2011 zal een sterke ontvangstendynamiek kennen omdat de verrekening wegvalt. Een aantal eenmalige factoren bemoeilijkt de zaak. Vooreerst is er de inkohiering van de jobkorting. In 2009 is de jobkorting niet volledig uitbetaald omdat ze gedeeltelijk via inkohiering moet worden betaald. Het gaat om een bedrag van ongeveer 170 miljoen euro. Dat zal in 2011 de begroting en het vorderingensaldo van Vlaanderen bezwaren.

In 2011 vallen een aantal eenmalige inkomsten en besparingen weg. Ook de beslissingen voor nieuw beleid in 2009-2010 zullen een impact hebben. Op basis van die factoren raamt de SERV dat er nog ingrepen nodig zijn ter waarde van 622 miljoen euro voor een begroting in evenwicht. Dat is minder dan in 2010, maar in 2010 viel het grote bedrag van de jobkorting weg, wat niet meer zo zal zijn in 2011.

19. HRF en stabiliteitspact

De Vlaamse begroting past in het ruimere kader van het stabiliteitspact. In zijn advies heeft de SERV al rekening gehouden met het advies van de HRF van januari 2010. Dat advies was een actualisering van het advies van september 2009 en stelt dat de gezamenlijke Belgische overheid een evenwicht moet bereiken tegen 2015. Door de aanpassing van de macro-economische parameters is dat iets gemakkelijker geworden. Tegen 2012 mag de Belgische overheid, dus de federale overheid, de sociale zekerheid, de gewesten en gemeenschappen, lokale overheid samen, een maximaal nominaal tekort van 3 percent bereiken.

Voor 2010 neemt de HRF gewoon het akkoord van december 2009 over, wat betekent dat de Vlaamse begroting wordt ingediend met een tekort van 500 miljoen euro. Dat is een voldoende inspanning voor het begrotingstraject 2015. Voor 2011 en 2012 neemt de HRF de vooruitzichten van de deelregeringen over. Voor Vlaanderen betekent dat een begrotingsevenwicht. Volgens de HRF is dat een voldoende inspanning. In de periode 2013-2015 zegt de HRF dat alle entiteiten een bijkomende inspanning moeten leveren in verhouding met hun 'spending power'. Dus Vlaanderen moet bijdragen aan de saneringsinspanningen volgens het aandeel van zijn uitgaven in de totale overheidsuitgaven.

Tot 2012 stemmen de wensen van de HRF voor Vlaanderen overeen met de plannen in het regeerakkoord, na 2012 vraagt de HRF extra inspanningen. Als dat advies gevolgd wordt, wordt van Vlaanderen een begrotingsoverschot verwacht. Dat is nog niet doorgerekend voor de deelgebieden omdat gewacht wordt op bijkomende informatie van de HRF.

20. Voorstellen voor een grotere transparantie

Tot slot heeft de SERV nog een aantal voorstellen voor een grotere transparantie. De noodzaak daarvan is duidelijk gebleken uit de besprekingen in het parlement. De ingre-

pen via het Egalisatiefonds en bij onderwijs waren niet duidelijk, het onderscheid tussen meevallers en besparingen evenmin altijd. Het is altijd interessant om een begroting te vergelijken met een meerjarenbegroting. Afwijkingen kunnen dan verklaard worden door parameters of door ingrepen. Zo wordt sneller duidelijk welke nieuwe beleidskeuzes gemaakt worden.

Voorts is het goed om duidelijk aan te geven hoe besparingen zich vertalen in de begroting. De efficiëntiemaatregel legt wel een verdeling op maar er is niet nagegaan hoe de beleidsdomeinen de besparing doorgevoerd hebben. Daarnaast is de schuldevolutie even belangrijk als het vorderingensaldo.

21. Eindconclusies

Tot slot licht de heer Mathot de eindconclusies van het SERV-rapport toe. In de periode 2009-2010 zijn de tekorten afgebouwd, in 2009 voornamelijk door meevallers, in 2010 door ingrepen. 2011 zal een moeilijk begrotingsjaar worden. Het begrotingsbeleid is meer dan de afbouw van tekorten. De economische situatie vergt krachtig beleid en juiste keuzes. Daarom stelt de SERV voor om eventuele extra ontvangsten te gebruiken voor het WIP. Naast de tekorten is ook de schuldevolutie van belang. Op het vlak van transparantie is nog heel wat extra mogelijk.

II. SLOTWOORD DOOR DE HEER PETER LEYMAN

De heer *Peter Leyman*, voorzitter van de SERV, geeft een overzicht van de krachtlijnen van het SERV-rapport. De SERV onderzoekt het onderscheid tussen de meevallers en tegenvallers en ingrepen of nieuw beleid. Dat geeft een beter beeld van de effecten van het beleid. De besparingen in 2010 zijn efficiënt en het verheugt de SERV vooral dat het gaat om structurele besparingen. De raad pleit voor meer transparantie in de efficiëntiemaatregelen en de compenserende besparingen. In 2011 moet er minder bespaard worden dan in 2010, zo'n 600 miljoen euro, maar die besparing zal wel ingrijpender gevolgen hebben, onder meer omdat het effect van de jobkorting niet meer speelt.

De SERV stelt voor om middelen met prioriteit aan te wenden voor de doelstellingen van het WIP. De financiële middelen van de terugbetaling van KBC moeten volgens de SERV integraal aangewend worden voor schuldbeheer.

III. VRAGEN VAN DE LEDEN – BESPREKING

1. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen

De heer *Dirk Van Mechelen* vraagt of de SERV de afschaffing van de jobkorting beschouwt als een besparingsmaatregel of als een belastingverhoging. De besparingen in 2010 bestaan voor 66 percent uit ingrepen. De recente evoluties tonen aan dat de crisis nog niet achter de rug is. Toch moet er in 2011 nog 600 miljoen euro bespaard worden. De jobkorting kan maar één keer geschrapt worden. Ook lineaire procentuele besparingen kennen grenzen. Vanaf nu is het nodig structureel in te grijpen. Hoe ziet de SERV de aanpak en de voorbereiding van de begroting 2011, onder meer in het licht van de kritiek van de SERV op de dalende investeringen in onderzoek en ontwikkeling? Het commissielid wacht met ongeduld op de meerjarenbegroting zodat een fatsoenlijk parlementair debat over het begrotingsbeleid mogelijk wordt.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, antwoordt dat de minister beloofd heeft de meerjarenbegroting in te dienen samen met de begrotingscontrole, dus waarschijnlijk in mei.

2. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck

De heer *Lode Vereeck* vraagt hoe de Vlaamse Regering met de adviezen van de strategische adviesraden omgaat. De SAR's kosten ongeveer 13 miljoen euro. De adviezen worden vaak te laat gevraagd en als ze er zijn, nogal gemakkelijk aan de kant geschoven. Daarom wil het lid weten hoe de minister met de aspecten van het SERV-rapport zal omgaan.

De onderbenutting wordt in 2010 geraamd op 470 miljoen euro; voor de SERV is dat niet vanzelfsprekend. Ook LDD vindt de raming niet realistisch – een gelijkaardige uitspraak over de onderbenutting van 2009 is trouwens uitgekomen: die bleek zo'n 70 miljoen euro lager te liggen dan verwacht. Het gevolg is dat er in 2009 een tekort is van 1,2 miljard euro in plaats van 1 miljard euro. In welke mate trekt de Vlaamse Regering lessen uit de misrekening van 2009? Zal ze de aanbeveling van de SERV om bij de begrotingscontrole de onderbenutting te evalueren ter harte nemen?

De middelen die KBC terugbetaalt, moeten volgens de SERV integraal gebruikt worden voor schuldbeheer. Ook LDD heeft daar al voor gepleit. Op het einde van 2010 zal de schuld van de Vlaamse Gemeenschap 6 miljard euro bedragen. In 2008 stond er nog 8 miljard euro aan gewaarborgde schuld uit bij Vlaamse instellingen. Voor LDD is het gebruik van het terug te betalen KBC-geld voor nieuw beleid geen optie. De sterk toenemende rentelasten zullen de beleidsruimte de komende jaren immers al aantasten. In 2010 bedragen de rentelasten 156 miljoen euro, de helft ervan is te wijten aan de schuldafbouw sinds 2009. De terugbetaling van de KBC-meerwaarde is eenmalig. Die middelen aanwenden voor nieuw beleid, zal de begroting enkel maar bezwaren. In welke mate zal de Vlaamse Regering met dat advies van de SERV rekening houden?

LDD heeft erop gewezen dat de regering maar enkele besparingen doorvoert. Er waren vooral budgettaire meevallers door de gunstige inflatie-evolutie: in 2009 voor 325 miljoen euro. In 2010 bestonden de maatregelen in hoofdzaak uit een belastingverhoging, namelijk de afschaffing van de jobkorting, goed voor meer dan 40 percent van de totale inspanning van 2010. De rest zijn eenmalige maatregelen, slechts 25 percent van de ingrepen zijn echte besparingen. Ook de SERV wijst erop en zegt dat de Vlaamse Regering nog voor 622 miljoen euro extra maatregelen moet nemen om het vooropgestelde evenwicht in 2011 te halen. De minister meldde dat er in 2010 een extra tekort van 400 miljoen euro zal zijn langs ontvangstenzijde. Is het bereiken van evenwicht in 2011 de doelstelling van de regering? Hoe zullen de 600 miljoen euro ingrepen er in grote lijnen uitzien? Is een verhoging van de lasten voor de regering bespreekbaar?

Het stabiliteitsprogramma bevat afspraken tot 2012. Het rapport stelt dat die afspraken in lijn zijn met de budgettaire doelstellingen van het Vlaams regeerakkoord. Voor de periode 2013-2015 rekent de HRF op een bijkomende inspanning van de deelregio's. Als dat advies gevolgd wordt, zal Vlaanderen volgens de SERV meer inspanningen moeten doen dan vastgelegd in het regeerakkoord. De HRF gaat uit van een extra bijdrage die substantieel is. De berekening van de SERV gaat uit van een gecumuleerde inspanning van 3,64 miljard euro tegen 2015, zijnde 2,5 miljard euro meer dan in het regeerakkoord vastgelegd. Hoe staat de minister tegenover de cijfers van de SERV? Welk standpunt zal de Vlaamse Regering innemen bij het vastleggen van budgettaire afspraken vanaf 2013?

De SERV verwacht dat bij de volgende begrotingscontrole de ontvangsten met 158 miljoen euro verhoogd kunnen worden, aan de uitgavenzijde zou er ook een toename zijn, maar beperkter dan de toename van de middelen. Hoe zal de regering die extra beleidsruimte aanwenden? De SERV stelt voor om de middelen te gebruiken voor het WIP. LDD zou suggereren om het vorderingensaldo daarmee terug te dringen en dus de schuldopbouw verder te beperken.

3. Tussenkoms van de heer Dirk de Kort

De heer *Dirk de Kort* zegt dat minister Crevits beloofd heeft dat de verdieping van de Westerschelde tegen het einde van het jaar voltooid zal zijn. Beschikt de SERV over die informatie? Wat is daar de budgettaire weerslag van? De SERV haalt immers aan dat die middelen de onderbenuttingsgraad kunnen beïnvloeden.

4. Tussenkoms van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* wijst erop dat de meerjarenbegroting eigenlijk een meerjarenraming is. De meerjarenbegroting van de vorige minister was niet bestand tegen de kritiek van het Rekenhof. In het regeerakkoord staat dat het de bedoeling is een meerjarenbegroting te maken, die uitgaat van realistische cijfers en parameters. De resultaten van de begroting 2009 zullen het best blijken uit de resultaten van de rekeningen 2009. Het lid pleit voor een systematische toetsing door de minister van wat de SERV in zijn rapport geschreven heeft.

De heer Peumans haalt aan dat volgens de SERV begrotingstechnisch de besparing gebeurd is. Zal de regering met de huidige voorstellen die besparing effectief realiseren? Het effect van de efficiëntiemaatregelen is de SERV niet helemaal duidelijk. Het commissielid vraagt daarom meer uitleg bij de fundamentele uitspraak.

Volgens de HRF is het volgen van het Vlaams regeerakkoord voldoende tot 2012. Nochtans is het de bedoeling om in 2011 een begroting in evenwicht te hebben, eventuele overschotten zullen aangewend worden. Houdt de SERV daar rekening mee? De SERV raadt aan overschotten te gebruiken voor het WIP. Wat adviseert de SERV te doen met grotere overschotten?

5. Tussenkoms van de heer John Crombez

De heer *John Crombez* dankt de SERV voor de grondigheid van de nota, mede omdat de oefening bijzonder moeilijk is momenteel. Hij bedoelt daarmee dat de berekeningen, de voorspellingen en de ramingen de laatste jaren gebeurd zijn tegen een achtergrond van bijzonder volatiele parameters, alleen al bij de berekening van de transfers. Het lid heeft nog nooit een dergelijke volatilititeit gezien. In die termen is het bijzonder moeilijk om accurate ramingen te maken en worden de begrotingscontroles steeds belangrijker.

Dat neemt niet weg dat de oefening voor 2011 bijzonder interessant blijft, want dan komen veel van de ingrepen op kruissnelheid. Hoe kan het parlement het best omgaan met de onzekerheid over de parameters in de discussie over wat er verder moet gebeuren aan ingrepen? De heer Vereeck zegt dat het nu bijzonder gemakkelijk moet zijn om de schuld terug te brengen, maar ook dat het bijzonder moeilijk wordt om 622 miljoen euro te halen in 2010. Die twee dingen contrasteren voor de heer Crombez enigszins. De vraag is hoe men kan werken naar een evenwicht, gegeven de onzekerheid die er nog altijd is, zowel over de economische groei als over transfers en uitgaven.

De volgende vraag sluit daar onmiddellijk bij aan. In de toelichting heeft de SERV zeer uitvoerig omschreven waarom de raming van 719 miljoen euro onderbenutting niet vergelijkbaar is met de doelstelling van 750 miljoen euro. Het lid begrijpt waarom dat zo is en vindt dat ook belangrijk in de discussie voor 2010. De SERV zegt dat de maatregelen met de fijne kam in 2009 eigenlijk beperkt waren tot 325 miljoen euro.

De heer Crombez gaat er van uit dat dit niet eenzelfde bedrag zal zijn voor wat betreft 2010. Maar het is belangrijk om te weten wat de impact daar echt van is. Volgens de SERV is dat de hoofdreden, maar is er ook nog een andere reden? Het commissielid meent van wel. Om de vraag te kunnen beantwoorden of men deze keer wel een juist cijfer heeft ingeschreven of niet, is het van belang om te weten wat het verschil heeft gemaakt tussen de raming halfweg het jaar en de uiteindelijke eindafrekening.

Een degelijke definitie van apparaatkredieten is belangrijk voor een overheid die wil werken aan de efficiëntie van haar apparaat. Welke definitie suggereert de SERV?

De heer Crombez is wel enigszins ontgoocheld over de evaluatie van de transparantie. De SERV behandelt namelijk alleen de manier waarop de begroting werd opgemaakt tijdens de voorbije maanden. De begrotingsdocumenten geven uiteindelijk vrij gedetailleerd de ingrepen weer, maar veel van de maatregelen inzake indexprovisie of percentages zijn aan administraties en entiteiten voorgelegd, die tegenvoorstellen mochten indienen. Dat heeft inderdaad in de dynamiek op korte termijn, na een verkiezing en met een nieuwe regering, wat onduidelijkheid gecreëerd.

Het lid had echter verwacht dat de transparantie betrekking zou hebben op de komende vijf jaar. Hij vraagt daarom nu welke verbeteringen de SERV suggereert in het begrotingsbeheer en de communicatie daarover?

De vervroegde terugbetaling door KBC moet, volgens het SERV-rapport, gaan naar schuldbeheer, schuldafbouw of participaties die zijn opgenomen in het WIP. Het standpunt van LDD is hem bekend. De heer Vereeck had wel gelijk dat er met de huidige parameters en nog afgezien van KBC, een kleine, bijkomende budgetruimte is. De heer Crombez is het er redelijk mee eens dat die naar zowel WIP als schuldbeheer moet gaan. Wat beveelt de SERV op korte termijn aan? Dat is belangrijk gezien de overheid impact heeft op het aandeel van de intrestlast in de begroting.

Volgens het commissielid heeft de HRF wel degelijk en in verschillende scenario's de verwachte inspanningen verdeeld over de deelbegrotingen van de entiteiten. Waarom merkt de SERV dan op dat er geen opdeling is gebeurd?

De SERV zegt dat in 2010 de meevallers 31 percent uitmaken van de inspanning van 2 miljard euro, wat neerkomt op 617 miljoen euro. De heer Crombez had echter een totaal ander bedrag voor ogen. Hoe komt men aan dat bedrag van 617 miljoen euro?

In de tabel gaat de SERV uit voor 2010 van een saldo van - 500 miljoen euro, als de begroting wordt uitgevoerd zoals gepland. Er zullen, ten opzichte van constant beleid, voor 655 miljoen euro extra middelen zijn en voor 777 miljoen euro extra uitgaven. Het is de heer Crombez evenwel niet duidelijk hoe men aan het bedrag van 409 miljoen euro komt bij constant beleid. Wat bedoelt men daar precies mee? Het lid vraagt ook uitleg bij de opname van het Egalisatiefonds in de berekening.

6. Tussenkomen van de heer Koen Van den Heuvel

De heer *Koen Van den Heuvel* heeft een vraag over de 158 miljoen euro die volgens de SERV dit jaar extra besteed kan worden op grond van een meer recente groeiraming. Kan dat bedrag nog verhogen, gezien de bevestiging van de groeitrend de laatste weken? Wat is de repercussie op 2011 van een eventuele opwaartse herziening?

In de tabel staat een negatief bedrag van ruim 200 miljoen euro voor de afrekening van de jobkorting. Het commissielid onderstreept dat dit een eenmalige zaak is. Vanaf 2012 behoort dit tot het verleden.

Tot slot nuanceert het lid de Vlaamse schuld door haar te vergelijken met de federale schuld van 300 miljard euro, ook al wil hij haar niet onderschatten. De Vlaamse schuld kan hooguit stijgen tot 6 à 7 miljard euro en valt terug op 3 miljard euro als KBC alleen al het basisbedrag terugbetaalt. Dat is minder dan 1 percent van de totale Belgische schuld.

De SERV raadt aan om ook de bijkomende terugbetaling van 1,75 miljard euro door KBC te besteden aan schuldafbouw. Het lid erkent dat het bedrag eenmalig is en dus

niet mag uitgetrokken worden voor recurrente uitgaven. Maar waarom moet de afbouw absolute voorrang krijgen op investeringen in de transformatie van de economie, gezien de omvang van de schuld zo relatief is?

7. Tweede tussenkomst van de heer Dirk Van Mechelen

De heer *Dirk Van Mechelen* kreeg nog geen antwoord op zijn vraag of het de bedoeling van de Vlaamse Regering is om meevallers te gebruiken voor bijkomende provisies in bijvoorbeeld het Zorg- of het Toekomstfonds. Hij wijst erop dat dergelijke reserveringen het vorderingensaldo positief beïnvloeden.

Een en ander heeft ook te maken met de financiering op middellange termijn van de bestaande zorgverzekering. Zonder bijkomende reservering komt men tegen 2015-2016 in structurele moeilijkheden. Hoe men de nieuwe hospitalisatieverzekering gaat betalen, is al helemaal onduidelijk.

Volgens hem twijfelt geen enkel commissielid aan de noodzaak om de terugbetaling van de KBC-schuld exclusief aan te wenden voor schuldafbouw. Hij deelt het standpunt van de SERV dat ook de bijkomende terugbetaling maximaal daarvoor gebruikt moet worden. Het lid herinnert aan het denkspoor van de Open Vld-fractie om de helft van dat laatste bedrag, dus 875 miljoen euro, te gebruiken voor een nieuw fiscaal pact.

Zolang de terugbetaling van in totaal 5,25 miljard euro door KBC in het vooruitzicht is en er geld te verwachten valt uit de participaties in Dexia en Ethias, is er voor de begroting geen probleem met de rentelasten. De heer Van Mechelen herinnert eraan dat de intrestlast op de schuld van 6,6 miljard euro in 1999 iets meer dan 400 miljoen euro bedroeg. Door schuldafbouw kwam dat bedrag beschikbaar voor recurrent uitgavenbeleid. Men heeft toen zelfs het Vlaamse Amortisatiefonds bij programmadecreet buiten werking kunnen stellen. Het commissielid vraagt zich af of het Amortisatiefonds niet opnieuw in werking moet gesteld worden.

Anderzijds betaalt KBC een intrest van meer dan 8 percent op het geleende bedrag van 3,5 miljard euro. Dat is in 2010-2011 een voldoende buffer voor vrijwel de hele Vlaamse schuld. Maar wanneer die schuld wordt terugbetaald en het geld opnieuw uitgegeven wordt aan andere dingen, zit Vlaanderen opnieuw met een investeringsnieuwbal die kan leiden tot een rentesnieuwbal. Daarom pleit de heer Van Mechelen ervoor om de schuld zo dicht mogelijk bij nul te brengen, zodat de Vlaamse begroting zich kan concentreren op de kosten van de vergrijzing, die zwaar zullen doorwegen.

De heer *John Crombez* repliceert niet gehoord te hebben dat de SERV uitspraken deed over de besteding van het bedrag van 1,75 miljard euro.

IV. ANTWOORDEN VAN DE SERV

De heer *Peter Leyman* laat de kwalificatie van de jobkorting als besparing dan wel belasting over aan het parlement. De SERV stelt alleen vast dat het tekort met de helft vermindert. Hij wijst erop dat de opinies van experts over de economische heropleving in 2010 sterk uiteenlopen. Het bedrag van 158 miljoen euro is dan ook een raming.

De heer *Axel Mathot* verklaart dat de SERV zich nog niet heeft uitgesproken over het al dan niet reëel karakter van het bedrag van 600 miljoen euro voor 2011. Het SERV-advies over dat jaar wordt normaal geproduceerd in juli 2010.

Wat het stabiliteitspact betreft, heeft de HRF in januari een nieuw advies uitgebracht, dat onder meer gebaseerd was op nieuwe economische ramingen, die het bedrag voor Vlaanderen verbeteren. De SERV wacht op bijkomende gegevens van de HRF met het oog op een nieuwe raming.

De SERV heeft geen bijkomende informatie gevraagd over de financiële kosten van de versnelling in het dossier Westerschelde. De raad stelde alleen vast dat in de voorbije jaren kredieten werden ingeschreven die niet aangewend zijn. Naar 2010 wordt 100 miljoen euro overgedragen. Het bedrag staat niet in de begroting maar kan wel uitgegeven worden, zodat de onderbenutting 100 miljoen lager kan uitvallen.

De SERV hanteert namelijk een globale benadering en bekijkt in tegenstelling tot het Rekenhof niet elke uitgavenpost. De raad stelt vast dat een aantal kredieten naar beneden zijn aangepast in het kader van de besparingsoperatie, maar kan niet zien wat daarachter zit. Voor 2009 is wel vastgesteld dat bij Onderwijs een papieren besparing heeft plaatsgevonden. De SERV suggereert daarom dat geresponsabiliseerde beleidsdomeinen, voorafgaand aan de goedkeuring van de begroting, toelichten hoe ze hun besparing realiseerden.

De heer *Eric Van Rompuy* vraagt op basis waarvan de SERV zegt dat de efficiëntiewinsten op de apparaatkredieten in 2010 niet de geplande 215 miljoen, maar 157 miljoen euro zullen opbrengen.

De heer *Axel Mathot* legt uit dat de SERV de expliciete efficiëntiemaatregelen heeft gezocht in de begrotingsdocumenten. Bij bepaalde kredieten waren die terug te vinden, maar bij een heel aantal niet. Daarom heeft de SERV gekeken hoe de Vlaamse Regering de apparaatkredieten heeft samengesteld om tot een besparing van 133 miljoen euro te komen. Die analyse leverde een bepaalde som van kredieten op, waarvoor de SERV dan heeft gekeken wat daar was gebeurd. De dalingen bleken te variëren van 2 percent tot 20 percent. Wat boven de lineaire norm van 2 of 5 percent uitstak, werd meegenomen als compensatie voor lagere of ontbrekende besparingen op andere posten. Resultaat was een bedrag van ongeveer 58 miljoen euro (i.e. dus het verschil tussen de vooropgestelde 215 miljoen euro en hetgeen effectief kon gerealiseerd worden via lineaire toepassing van de efficiëntiemaatregelen, namelijk 157 miljoen euro). Dat de besparing op de apparaatkredieten hoger ligt, heeft te maken met de compenserende besparingen. De heer Mathot concludeert dat de transparantie van de begrotingsdocumenten in elk geval onvoldoende is.

Als de extra ontvangsten hoger zouden uitvallen dan 158 miljoen euro naar aanleiding van de begrotingscontrole, moet op het moment van de begrotingscontrole zelf beslist worden wat men ermee doet. De SERV vindt het belangrijk om prioritair na te gaan of de doelstellingen van het WIP er niet mee kunnen versterkt worden.

De vraag over onzekerheid is interessant, maar de SERV sprak zich daar ten aanzien van de huidige begrotingsoefening niet over uit. Hij zal ze voorleggen aan de werkgroep die op 3 maart 2010 begint met de voorbereiding van het advies van juli 2010.

De onderbenutting was 200 miljoen euro minder groot dan verwacht. De fijne kam van 325 miljoen euro verklaart volgens de SERV een groot deel. Daarnaast heeft de nieuwe Vlaamse Regering redelijk wat nieuwe initiatieven gepland, waarvan mogelijk is dat ze redelijk snel door de administratie zijn ingevuld. Voor die laatste verklaring moeten de rekeningen van 2009 echter verder onderzocht worden, wat ook zal gebeuren tegen juli 2010.

De spreker wijst erop dat de onderaanwending minder goed te schatten valt bij de eerste begrotingscontrole dan op het einde van het jaar. Men kan dus niet de conclusies voor

2009 rechtstreeks toepassen op 2010. Ook op dit punt volgt een zo realistisch mogelijke raming in juli door de SERV.

De aanpak van de SERV van apparaatkredieten vindt men redelijk gedetailleerd in de bijlage van het rapport van de SERV (pagina 95 van het rapport).

Het element van de transparantie van de begroting is er pas in laatste instantie bijgekomen, dat zou oorspronkelijk eerst pas in juli 2010 gebeuren. Omdat het probleem echter zo acuut was, werd toch al een aantal elementen opgelijst. De belangrijkste suggestie op een termijn van vijf jaar is het onderscheid tussen ingrepen enerzijds en mee- en tegenvallers anderzijds. Nu wordt dat onderscheid slechts sporadisch maar niet consequent gemaakt. Dat zou nochtans moeten gebeuren en wel per beleidsdomein of programma. Bij amendementen moet men ten behoeve van het parlement de gevolgen voor de schuldevolutie en het vorderingensaldo samenvatten, suggereert de SERV verder, zeker bij grote wijzigingen. Bij efficiëntiemaatregelen volstaat het niet de principes weer te geven, maar moet men ook de concrete besparingen oplijsten.

Tot slot pleit de SERV voor iets meer aandacht voor de schuldevolutie. De schuld blijft immers, hoe klein ook, een belangrijke parameter. De Vlaamse Regering wordt door de staatsstructuur immers gedwongen dingen te realiseren buiten de begroting en dus buiten het vorderingensaldo.

Het hoge percentage meevallers heeft te maken met de verbetering van de economische parameters aan de ontvangstenzijde. Daarnaast is de impliciete schuld in 2009 toegenomen. Men heeft de betalingskredieten immers kunnen verminderen door een nieuwe raming te maken van de betalingskalender. Daardoor daalden ze in 2010 in vergelijking met de meerjarenraming.

Ook van de bonus van 1,75 miljard euro bij terugbetaling door KBC heeft de SERV expliciet gezegd dat hij voor schuldbeheer dient.

De bijkomende ontvangsten naar aanleiding van de begrotingscontrole 2010 zullen zich inderdaad in principe ook voordoen in 2011. Daarom heeft de SERV het bedrag van 158 miljoen euro ook meegenomen voor 2011. Als het bedrag hoger zou blijken, wordt de inspanning van 622 miljoen euro iets eenvoudiger. Dat moet duidelijker worden bij de begrotingscontrole.

De heer Mathot verwijst naar het SERV-rapport van juli 2009, waarin gewaarschuwd wordt voor uitdagingen op lange termijn die op Vlaanderen afkomen. Zij hebben ermee te maken dat de federale overheid niet langer in staat is haar zware schuldenlast alleen te dragen. De raad verwacht mechanismen die Vlaanderen meer verantwoordelijkheid zullen geven. Met het oog op een goede uitgangspositie daarvoor is het interessant om nu al aan de weliswaar beperkte schuld te werken. Er zijn immers voldoende mogelijkheden met de 800 miljoen euro aan participaties die de Vlaamse Regering deze legislatuur wil nemen, waarvan 300 miljoen euro in 2010. Daarover volgen in juli 2010 meer concrete uitspraken.

De heer Mathot onderstreept dat de keuze van de SERV om het eenmalige bedrag van 1,75 miljard euro aan schuldbeheer te besteden, niet impliceert dat alles daarnaar hoeft te gaan. Als het tekort van 500 miljoen euro in 2010 effectief gerealiseerd wordt, vindt de SERV dat er voor dat jaar al voldoende inspanningen zijn gebeurd. Een eventuele bonus van 158 miljoen euro extra ontvangsten kan daarom prioritair gebruikt worden ten gunste van de dynamiek van de Vlaamse economie.

De heer *Etienne Poelvoorde* legt uit dat de cijfers in de tabel voor 2011 uiteraard onzeker zijn, maar dat was in het begin van de eeuw ook al het geval, memoreert hij. Zij geven een indicatie over waar het op aan zal komen. In 2011 zijn ten opzichte van 2010 drie rubrie-

ken gewijzigd: de ontvangsten, de uitgaven en het nagestreefde evenwicht. De middelen van het Egalisatiefonds zijn opgenomen omdat erop gerekend werd in 2010.

Wat de uitgaven betreft, heeft het bedrag voor constant beleid in belangrijke mate te maken met de impact van indexeringen. De SERV verwacht immers een indexsprong in 2011. Er werd ook rekening gehouden met de extra dotatie die naar de lokale overheden zal moeten gaan. De optelsom levert ongeveer 400 miljoen euro op, wat de spreker een redelijk matige schatting noemt. Het cijfer voor de jobkorting is uiteraard eenmalig, merkt hij nog op. Hij wijst er in dit verband op dat de SERV niet heeft gezegd dat het – zeer voorlopige – bedrag van 622 miljoen euro aan maatregelen uitsluitend structureel moet zijn.

V. REPLIEK DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT

De heer *Philippe Muyters*, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport verduidelijkt dat de meevallers en het nieuwe beleid in 2009 ten opzichte van de meerjarenbegroting moeten gezien worden. In vergelijking met de initiële begroting zelf vielen de ontvangsten veeleer tegen. Het nieuwe beleid heeft soms ook te maken met de onderschatting van het bestaande in de meerjarenbegroting.

Het bedrag van 500 miljoen euro in 2010 is een verrekening van de dotatie 2009, die, in tegenstelling tot wat de SERV zelf verwacht had, in dat jaar zelf niet naar beneden aangepast is aan de gedaalde parameters. De regering heeft het Egalisatiefonds gebruikt om het bedrag al in 2009 niet uit te geven, hoewel zij dat wel had kunnen doen. Hij citeert op dit punt uit het SERV-rapport: “De regering wou vermijden dat hierdoor in 2009 een extra uitgavendynamiek in gang werd gezet die onmiddellijk moest gestopt worden in 2010. Daarom besliste zij om deze meevaller ten belope van 500 miljoen euro over te dragen naar 2010 door middel van het Egalisatiefonds. Hoewel het om een ingewikkelde techniek gaat, komt het er voor 2009 in essentie op neer dat deze meevaller niet wordt aangewend voor beleidsuitgaven en een go-and-stopbeleid verhinderd wordt, wat positief is.” (p. 9 van dit rapport).

De rente van 8,5 percent op de KBC-lening is er alleen als de bank een dividend uitkeert. Voor het jaar 2010 zal dat geld pas in 2011 binnenkomen. Aangezien er in 2009 geen dividend is uitgekeerd, komt in 2010 zelf geen rente binnen. In de begroting is ongeveer 40 miljoen euro aan financiële inkomsten opgenomen, komende van KBC, Ethias of Dexia. Maar ook daar verwacht de minister dit jaar weinig of geen terugbetaling vanwege de KBC. Hij weet niet wanneer het wel zal komen, en waarschuwt er dan ook voor het geld niet voorbarig uit te geven, gelijk waar. Over het bedrag van 1,75 miljard euro zal hij een voorstel aan de regering voorleggen, samen met het volgens hem duidelijke advies van de SERV.

Wat de onderbenutting betreft, wordt het advies van de SERV meegenomen in de begrotingscontrole. De technische bilaterales met het oog daarop, zijn aan de gang.

De Federale Regering wenst nu alleen een stabiliteitspact tot 2012 af te sluiten, niet tot 2015. De doelstelling van de Vlaamse Regering is evenwel duidelijk: een begroting in evenwicht vanaf 2011. Dat betekent dat Vlaanderen in de eerste periode relatief meer zal doen, in een latere periode relatief minder. De minister onderstreept dat deze aanpak in het regeerakkoord staat en dat hij opnieuw werd bevestigd in de gesprekken met de federale overheid.

Hij vraagt vervolgens de commissie niet te zwaar in te zetten op de extra beleidsruimte in 2010. Hij attendeert erop dat de begrotingscontrole 2010 ook tegenvallers kan opleveren.

Zo zal men misschien de onderbenutting moeten aanpassen. Pas na het afsluiten van de controleoefening zal men weten of er bijkomend geld is.

Voor de Westerschelde is 42 miljoen euro als betalingskrediet ingeschreven, naast de middelen die in het verleden werden vastgelegd. Als bij de budgetcontrole blijkt dat nog meer nodig is, moet daar uiteraard rekening mee gehouden worden. Zo zijn er nog wel meer dossiers, merkt hij op.

Het klopt dat de meerjarenbegroting een raming is. Men kan onmogelijk vooraf alle details al volledig uitwerken. Hij erkent wel dat iets meer dan een raming nodig is, maar er zal altijd een verschil met de jaarlijkse begrotingen blijven. Minister Muyters pleit voor een evenwicht tussen raming en begroting. Op het voorstel van de heer Peumans om te toetsen aan de SERV-documenten gaat hij met plezier in.

VI. REPLIEKEN VAN DE COMMISSIELEDEN

De heer *Dirk Van Mechelen* heeft geen antwoord gekregen op de verschillende vragen en opmerkingen die hij formuleerde tijdens zijn uitgebreide tussenkomst in de vorige commissievergadering waar het SERV-rapport aan bod kwam. De SERV laat hem wachten tot juli 2010. Hij herinnert aan zijn vraag over de potentiële herkwalificatie van het bedrag van 500 miljoen euro van 2009 naar 2010 via het Egalisatiefonds. Moet men dat bedrag dan niet bijkomend aftrekken van het vorderingensaldo voor 2010, waardoor het op min 1 miljard euro uitkomt? Het lid erkent wel dat de inspanning in 2011 er niet meer of minder zwaar door wordt.

Verder is hij het intuïtief niet eens met de manier waarop de jobkorting wordt aangerekend. Volgens hem gaat het om een uitgave aan de Federale Regering, die het bedrag op haar beurt als fiscale ontvangst verrekent. Doordat ze volledig wordt gebudgetteerd in 2009, moet ze niet meer aangerekend worden in 2010-2011, oordeelt het lid, die daarover van mening verschilt met andere commissieleden. Hij vraagt of er een brief naar het Rekenhof is vertrokken met een verzoek om verduidelijking in deze kwestie, hetgeen hij heeft gevraagd tijdens de eerdere vergadering.

Ook over zijn vragen over de raming van de onderbenutting in 2010, die worden ingegeven door de gebleken overschatting ervan in 2009, wacht hij op het SERV-standpunt.

VII. SLOTWOORD

De voorzitter dankt de sprekers en in het bijzonder de heer Poelvoorde voor zijn jarenlange toewijding.

De voorzitter,

Eric VAN ROMPUY

De verslaggever,

Ward KENNES

Gebruikte afkortingen

CAG	College van Ambtenaren-Generaal
CERPE	Centre de recherches en Economie Régionale et Politique Economique
HRF	Hoge Raad van Financiën
SAR	Strategische adviesraad
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
WIP	Werkgelegenheids- en investeringsplan

BIJLAGE:
Powerpointpresentatie SERV

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Uitdagingen bij het begin van de legislatuur

- Moeilijke begrotingsjaren voor de boeg
 - Financieel economische crisis
 - Expansief begrotingsbeleid in voorgaande jaren
- Regeerakkoord
 - Vlaanderen moet financieel gezond blijven
 - Stelselmatig afbouwen van tekorten
 - Begrotingsevenwicht vanaf 2011

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

3

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

4

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Wat onderzoekt de SERV

- Voornamelijk een globale benadering
- Referentiepunt: meerjarenraming administratie (MJB)
- Beter zicht krijgen op begrotingsbeleid
 - Meevallers/tegenvallers
 - Ingrepen
- Indicatief: toelichtingen niet altijd eenduidig

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

5

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

6

7

- 2009: Inkomstenbegroting**
- Federale transferten 2009
 - MJB: doorrekenen van nieuwe parameters in 2009 (negatief effect op ontvangsten 2009)
 - Realiteit: verrekening gebeurt in 2010
 - 2009: extra ontvangsten
 - 2010: minder ontvangsten
 - Reservering extra ontvangsten in 2009, doorschuiven naar 2010 (Egalisatiefonds)
 - Meevaller in 2009
- Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

8

Sterk door overleg
 SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 uitgavenbegroting: overzicht

uitgaven MJB 2009 (1)	24.441
meevallers/tegenvallers (2)	-230
ingrepen (3)	435
<i>extra impulsen</i>	196
<i>besparing</i>	-261
<i>reservering egalisatiefonds</i>	500
uitgaven begroting 2009 (4) = (1) + (2) + (3)	24.645

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

9

Sterk door overleg
 SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 uitgavenbegroting: meevallers

- Meevallers: € - 230 mln
 - Bovenop buffers voorzien in MJB
 - “met fijne kam door uitgaven”: € 325 mln bij OK
 - Impact op onderbenutting
 - Impact op 2010 (reeds in begroting)

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

10

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 uitgavenbegroting: Besparingen

- Besparingen: € 261 mln
 - Loonprovisie: € 100 mln
 - Verdelingsmechanisme
 - “Papieren besparing” bij onderwijs
 - Desindexatie: compenserende besparingen
 - Meer dan verwacht

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

11

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 uitgavenbegroting: extra impulsen

- Nieuwe impulsen: € 196 mln
 - Ruim begrip, extra kredieten buiten constant beleid
 - Meer dan verwacht
 - Meevallers uitgavenzijde aangewend voor nieuwe accenten
 - Deel besparingen om nieuwe accenten te leggen

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

12

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 realisatie: tekort groter dan voorzien

- Tekort van € 1,2 mld ipv € 1 mld
- Onderbenutting (€ 479 mln) kleiner dan voorzien (€ 750 mln)
 - SERV-raming juli 2009: € 719 mln
 - Begrotingsaanpassing: gevolgen voor onderbenutting
 - “Fijne kam”
 - Besparing op indexprovisie: “papieren besparing”
 - Onderbenutting 2010 (€ 471 mln): mogelijk maar niet evident

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

13

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2009 conclusies

- Meevallers hebben oefening vereenvoudigd
 - € 765 mln meevallers (ontvangsten en uitgaven)
 - Reservering van € 500 mln positief
- Beperkt effect van ingrepen
 - Netto-ingrepen exclusief reservering: € - 66 mln
- Onderbenutting groter dan voorzien
- Schuldevolutie groter dan tekort

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

14

Sterk door overleg

SERV Speciaal-Economische Raad van Vlaanderen

2010: inleiding

- Doelstelling: tekort beperken tot € 500 mln
 - Strookt met SERV-advies
 - € 2 mld minder dan constant beleid (MJB)
- Ontvangsten
- Uitgaven

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

15

Sterk door overleg

SERV Speciaal-Economische Raad van Vlaanderen

2010: ontvangstenbegroting

- Positieve evolutie parameters
 - Financieringswet: € 150 mln
 - Gewestbelasting en overige inkomsten: € 67 mln
 - Negatieve verrekening: € 383 mln ipv € 500 mln
- Eenmalige opbrengst verkoop gronden
- Reservering 2009: extra ontvangst 2010
 - Vermijden van "go-and-stop" beleid
 - Ingewikkelde operatie om structureel pad te behouden

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

16

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2010: uitgavenbegroting

- MJB 2010
- Meevallers: € - 168 mln
- Ingrepen 2010: € - 1.114 mln
- Doorwerking 2009 BC3 € - 295 mln

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

17

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

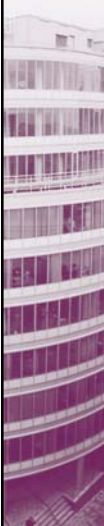
2010 uitgavenbegroting: ingrepen

- Extra beleidsimpulsen: € 264 mln
 - Minder dan voorzien in MJB (€ 346 mln)
 - Deel reeds voorzien in MJB, deels bovenop MJB
 - OK minder snel dan VK (impliciete schuld)
 - Deels om nieuwe initiatieven mogelijk te maken
- Besparingsmaatregelen:
 - Jobkorting € 635 mln (60% van de besparingen)
 - Eenmalige besparingsmaatregelen (2009 en 2010)
 - Overige maatregelen

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

18

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Apparaatkredieten: definitie

- Verschillende interpretaties
 - College ambtenaren generaal (CAG) € 2,5 mld
 - Vlaamse regering € 3,7 mld
 - SERV methodologie € 1,6 mld
 - CERPE € 2,4 mld
- Verschillen
 - Consolidatie
 - Uitgaven bij Financiën en Begroting

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

19

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Apparaatkredieten: besparingen

- Verdelingsmechanisme
 - Responsabilisering van beleidsdomeinen
 - Gedeeltelijk op apparaatkredieten, gedeeltelijk op andere kredieten (compensaties deels op investeringen)
- Effect van efficiëntiemaatregel niet helemaal duidelijk
 - Niet helemaal duidelijk waar bespaard
 - Niet helemaal duidelijk wat effect is van besparing

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

20

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2010 uitgavenbegroting: onderbenutting

- Effect op beleidsruimte !
- Onderbenutting begroting 2010 = € 471 mln (+/- 2009)
- Aannemelijk maar opletten
 - Verdieping Westerschelde
 - onderaanwending op jobkorting valt weg
- Begrotingscontrole 2010: eventueel bijsturen

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

21

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

2010: Conclusies

- Tekort bij CB aanzienlijk verminderd
 - Overdracht van reserve (Egalisatiefonds)
 - compenseert negatieve verrekening
 - Is groter dan de negatieve verrekening
 - Economische parameters positief: meevaller bij ontvangsten
 - Voornamelijk besparingen aan uitgavenzijde
 - Doorwerking 2009 BC3 (meevallers en ingrepen)

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

22

Sterk door overleg

 SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Conclusies 2010

Begroting 2010 vs MJB 2010: effect op saldo (€ mln)

verrekening/reservering	117	6%
ingrepen	1.304	66%
meevallers	617	31%
onderbenutting	-52	-3%
	1.985	

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

23

Sterk door overleg

 SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

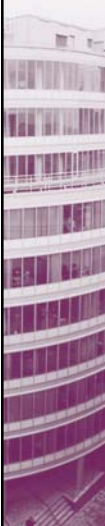
- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

24

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Begrotingscontrole 2010

- Huidige prognoses wijzen op extra inkomsten (€ 158 mln)
 - Prioritair aanwenden voor extra ondersteuning WIP
 - Eenmalig
- Vervroegde terugbetaling door KBC
 - Niet enkel begrotingscontrole
 - Moet naar schuldbeheer gaan (schuldafbouw of participaties reeds voorzien in WIP)
- Onderbenutting
 - Nauwgezet opvolgen (jobkorting, Westerschelde...)

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

25

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

26

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Welke uitdaging in 2011

- Regeerakkoord stelt begroting in evenwicht voorop
- Sterke ontvangstendynamiek
- Eenmalige factoren bemoeilijken doelstelling
 - Inkohiering jobkorting
 - Wegvallen eenmalige besparingen / inkomsten
 - Doorwerking beslissingen 2009/2010 nieuw beleid
- Ingreep van € 622 mln nodig voor evenwichtsbegroting

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

27

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

28

Sterk door overleg

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Vlaamse begroting in ruimer kader – HRF en stabiliteitspact

- HRF – advies januari 2010 : actualisering van saneringstraject tot 2015 voor gezamenlijke overheid
 - Behoud evenwicht tegen 2015
 - Aanpassing met recente macro-economische vooruitzichten en doorrekening beslissingen 09 -10
 - Tegen 2012: maximaal tekort 3 % (Europa)

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

29

Sterk door overleg

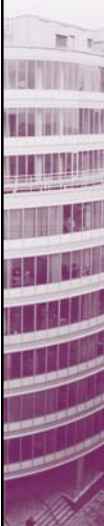
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Vlaamse begroting in ruimer kader – HRF en stabiliteitspact (vervolg)

- HRF – advies januari 2010 : actualisering van verdeling inspanningen (G&G)
 - 2010 : akkoord december 2009 (Vlaanderen: begroting)
 - 2011 – 2012: vooruitzichten deelregeringen (Vlaanderen: evenwicht)
 - 2013 – 2015: bijdrage overheden volgens “spending power”

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

30

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Vlaamse begroting in ruimer kader – HRF en stabiliteitspact (vervolg)

- Implicaties voor Vlaanderen
 - Tot en met 2012: overeenstemming met regeerakkoord
 - Na 2012: HRF voorziet extra inspanningen boven regeerakkoord
 - Nog niet expliciet doorgerekend voor afzonderlijke deelgebieden

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

31

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Overzicht

- Uitgangspunten bij het begin van legislatuur
- Wat onderzoekt de SERV
- Belangrijkste vaststellingen voor 2009 en 2010
- Aanbevelingen voor de Begrotingscontrole 2010
- Eerste vooruitzichten 2011
- Vlaamse begroting in ruimer kader
- voorstellen voor grotere transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

32

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Concrete voorstellen voor grotere transparantie

- Noodzaak aan transparantie
 - Egalisatiefonds, ingrepen bij onderwijs, onderscheid meevallers versus besparingen
- Vergelijking maken met meerjarenbegroting
 - Gaat om raming, indicatief
- Aangeven hoe besparingen zich vertalen in begroting
- Schuldevolutie even belangrijk als vorderingensaldo

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

33

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Conclusies

- Afbouw van tekorten
 - Noodzakelijke ombuiging gerealiseerd
 - 2009 voornamelijk meevallers, 2010 ingrepen
 - 2011: moeilijk begrotingsjaar
- Begrotingsbeleid meer dan afbouw van tekorten
 - Economische situatie vergt krachtig beleid en juiste keuzes
 - Naast tekorten ook schuldevolutie van belang
- Transparantie

Begrotingsrapport SERV - 20 januari 2010

34